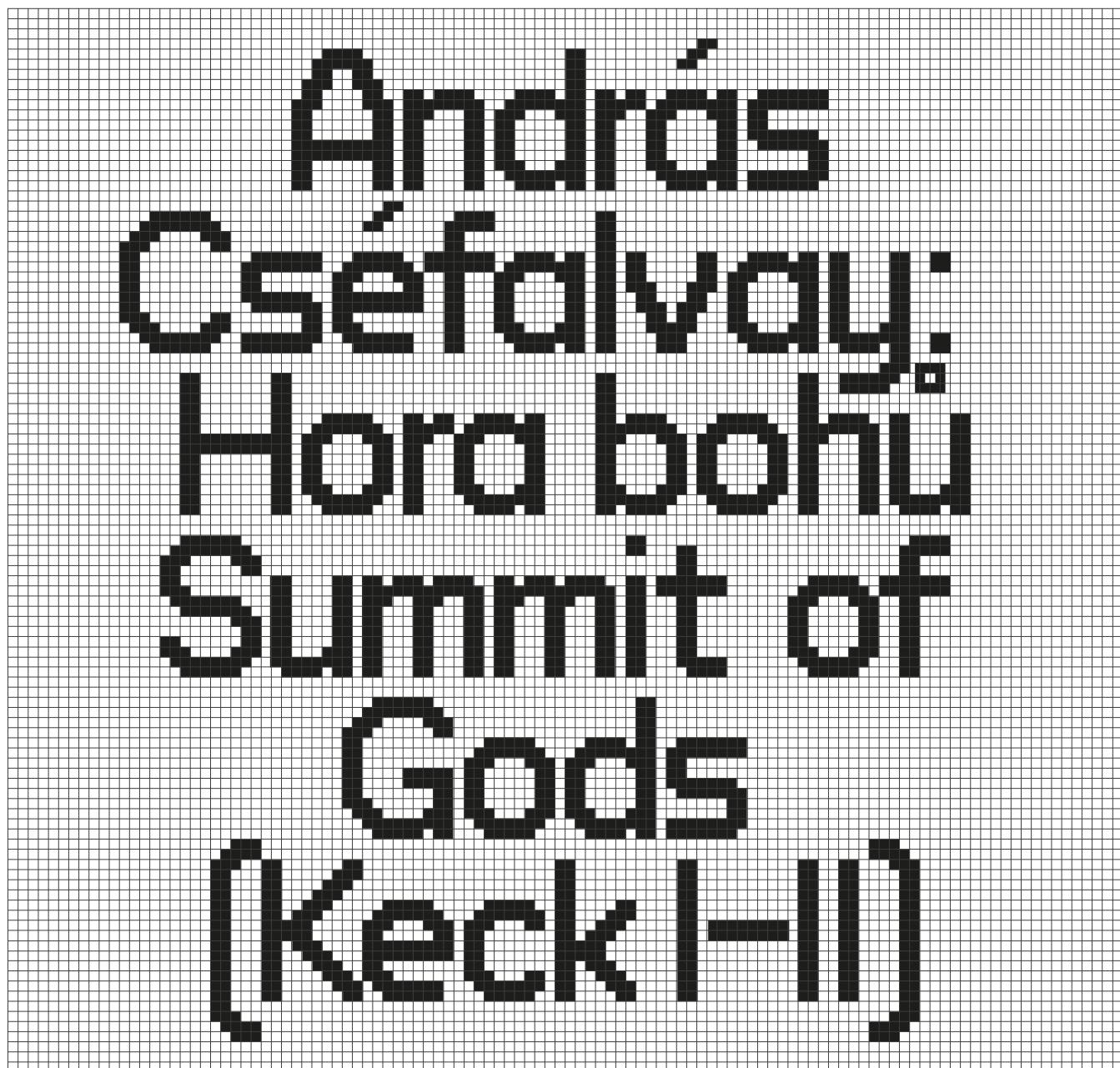

Otevřeno / Open:

25.6. – 28.7.
Pá–Ne (13–18h)
Fri–Sun (1–6 pm)

etc. galerie

Sarajevská 16
Praha 2 / Prague 2

Pomalu se rozednívá a v záběru se objevují dva bílé teleskopy umístěné na vrcholku hory vysoko nad věncem z mraků. Kopule dalekohledů se otevírají a zaměřují svou optiku nejdříve na oblohu a posléze na nás – my je však také sledujeme a podrobujeme vlastnímu zkoumání. Naše konfrontace je doprovázena poklidným vyprávěním, které nepojednává o úloze teleskopů, ale objasňuje význam samotné hory. Mauna Kea je přímým předkem původních obyvatel Havaje, prvním z potomků Otce Nebes a Matky Země, posvátným místem, kde se lze přiblížit aktu stvoření. Dalekohled se ocítá přímo ve středu záběru, pozoruje nás a my rozjímáme o místě, na kterém se nacházíme: „Oči hory, jež pozorují vesmír“. V druhém záběru k nám hovoří András Cséfalvay v roli předsedy Mezinárodní observatoře TMT. Ve svých prohlášeních ospravedlňuje výstavbu teleskopu na Mauna

It's dawn and two white telescopes situated on the top of a mountain high above the cloud wreath appear on the screen. The domes of the telescopes open, focusing first on the sky and subsequently on us. However, we also observe them and subject them to our own scrutiny. Our confrontation is accompanied by a tranquil narration, which does not touch upon the purpose of the telescopes but elucidates the significance of the mountain. Mauna Kea is the direct ancestor of Native Hawaiians, the first child of the Sky Father and Earth Mother, a sacred place, where one can be close to the act of creation. Now the telescope is at the centre of the screen, observing us while we contemplate the place, we find ourselves: "Eyes of the mountain, looking at the universe.". In the second shot, András Cséfalvay addresses us as the chair of the TMT International Observatory. In his statement, he justifies the construction of the telescope on Mauna Kea despite

Kea navzdory protestům původních obyvatel Havaje, jeho hlavním argumentem však nejsou vědecké teorie, ale záměr, který je tímto vědeckým zkoumáním sledován: TMT rovněž usiluje o přiblížení se vyššímu řádu věcí, avšak skrze racionální, nikoliv symbolickou interpretaci vesmíru.

Reinscenace sporu mezi původními obyvateli Havaje a Mezinárodní observatoří TMT umožňuje autorovi konfrontovat dvě odlišné epistemologie, přičemž ta vědecká – ukotvená v západní osvícenské racionalitě – vítězí jen zdánlivě. Dle webových stránek TMT, jež umožňují návštěvníkům „získat fakta“ o dopadech výstavby, přinese spojení unikátních podmínek na Havaji a dokonalejší optiky zásadní poznatky o vesmíru, konkrétně o struktuře galaxií, zrodu hvězd a planet, původu černých děr a o podmínkách na planetách podobných Zemi. Cséfalvayova instalace zpochybňuje tato velkolepá tvrzení, neboť pokládá mnohem zásadnější otázku: skutečně nás toto astronomické poznání, jež vychází z externího pozorování objektů a jejich zákonitostí, může přivést k vyššímu řádu věcí? Odcizenost tohoto zkoumání naší žité zkušenosti se vyjevuje nejen ve srovnání s mýtem vyprávěným obyvateli Havaje, ve kterém jsou všechny bytosti a přírodní jevy součástí provázaného Univerza, ale také optikou současné environmentální krize, na níž má ideologie ukotvená v osvícenské epistemologii zásadní podíl. Výstava Hora bohů (Keck I-II) tak vybízí k přehodnocení domýšlivosti západní vědy a představuje možné pojetí skutečnosti, jehož pravdivost není odvislá od objektivně pozorovaných zákonitostí, nýbrž od souvztažnosti mezi přírodou a naší žitou skutečností.

Markéta Jonášová

ANDRÁS CSÉFALVAY (*1986)

je výtvarný umělec a absolvent Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě. V roce 2009 obdržel Cenu Oskára Čepana pro umělce do 40 let. Ve své interdisciplinární tvorbě často pracuje s pohyblivým obrazem a věnuje se tématům spojeným s mechanizací emocí, idejemi vědecké pravdy či simulací fiktivní reality.

the protests of the Native Hawaiians. His main argument is not based on scientific theory but on the declared purpose of their scientific exploration: TMT also strives to understand the grand scheme of things, only it does so through a rational and not symbolic interpretation of the universe.

Re-enacting the dispute between Native Hawaiians and TMT International Observatory allows author to confront two distinctive epistemologies – and the victory of the scientific paradigm, which is anchored in western enlightenment rationality, is only illusory. According to the official website of TMT, which enables users to ‘get the facts’ about the impacts of the construction, the combination of unique conditions in Hawaii and improved telescope optics will lead to new, ground-breaking knowledge about the universe, in particular about the structure of galaxies, formation of stars and planets, the origin of black holes and conditions on planets similar to the Earth. Cséfalvay’s installation contest such claims with a more profound question: can we truly come closer to the grand scheme of things by the means of astronomical knowledge that is premised on external observation of objects and their laws? The alienation of such exploration from our lived experience is apparent not only when compared to the myth told by the Native Hawaiians, in which all creatures and natural phenomena belong to one inherently interconnected universe, but also through the optics of current environmental crisis, caused to a large extent by the ideology anchored in the enlightenment epistemology. The exhibition Summit of Gods (Keck I-II) encourages us to reconsider the presumptuousness of western science and at the same time presents a possible conception of reality, the truth of which is not dependent on objectively perceivable laws but on correlation between nature and our lived experience.

Markéta Jonášová

ANDRÁS CSÉFALVAY (*1986)

is a visual artist and a graduate of the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava. In 2009 he was awarded the Oskár Čepan Award for Slovak artists under 40. In his interdisciplinary work, he often deploys moving image and focuses on topics related to the mechanization of emotions, ideas of scientific truth, and simulations of fictional reality.